

Talousarvion laadintaohjeet ja talousarviokehys vuoden 2026 talousarvioksi

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta 19.08.2025
971/02.02.00/2025

Valmistelija: talouspäälikkö Esa Ilanti, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Kaupunginhallitus päätti (23.6.2024 §252), että lautakunnille annetaan talousarvion 2026 valmistelun pohjaksi oheismateriaalin mukaiset ohjeet.

Talousarviokehysten menoarvioon vaikuttavat taustatekijät:

- Väestön kasvu nostaa palveluiden kysyntää ja siten myös kustannuksia
- Inflaation on arvioitu olevan vuonna 2026 1,6 %
- Kuntien peruspalveluiden kustannusindeksi kasvaa vuonna 2026 3,2 %
- Henkilöstökustannusten arvioidaan kasvavan vuonna 2026 3,18 % suhteessa vuoden 2025 henkilöstökustannuksiin

Talousarvion valmistelussa tulee huomioida kaupunginhallituksen päätös ohjeellisesta kehyksestä. Kehystä tarkistetaan tarvittaessa elo-syyskuussa.

Lautakunnille annetaan alustava, ohjeellinen kehys, jotta toimialojen/lautakuntien talousarviotyö voidaan aloittaa. Lautakunnistaista kehystä päivitetään ja tarkennetaan tarvittaessa elo-syyskuussa koko kaupungin kehyslaskelman tarkentuessa (esim. laskelmiin vaikuttavien tekijöiden, kuten verotuloennusteiden ja valtionosuuslaskelmien muuttuessa).

Lautakuntien talousarvion 2026 valmistelun kehys on taulukoissa esitetyn mukainen:

LAUTAKUNNAT	TAM 2025			KEHYS 2026			MUUTOS			MUUTOS %		
Ulkoiset tuotot ja kulut, euro	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto	Tuotot	Kulut	Netto
Kaupunginhallitus	7 465 578	-16 982 434	-9 516 856	8 720 093	-18 232 796	-9 512 703	1 254 515	-1 250 362	4 153	16,8 %	7,4 %	0,0 %
KH, konserni	1 768 823	-7 695 238	-5 926 415	2 094 823	-7 997 197	-5 902 374	326 000	-301 959	24 041	18,4 %	3,9 %	-0,4 %
KH, kaupunkikehitys *	5 696 755	-9 287 196	-3 590 441	6 625 271	-10 235 600	-3 610 329	928 516	-948 404	-19 888	16,3 %	10,2 %	0,6 %
Lupalautakunta	841 660	-1 512 989	-671 329	897 423	-1 548 918	-651 495	55 763	-35 929	19 834	6,6 %	2,4 %	-3,0 %
Infraalautakunta	5 439 060	-22 760 261	-17 321 201	6 308 709	-24 129 728	-17 821 019	869 649	-1 369 467	-499 818	16,0 %	6,0 %	2,9 %
Sivistyslautakunta	3 582 137	-44 100 549	-40 518 412	3 750 517	-45 970 217	-42 219 700	168 380	-1 869 668	-1 701 288	4,7 %	4,2 %	4,2 %
Hyvinvointi ja vapaa-aikalautakunta	1 569 550	-4 270 290	-2 700 740	1 591 693	-4 117 161	-2 525 468	22 143	153 129	175 272	1,4 %	-3,6 %	-6,5 %
Koko kaupunki	18 897 985	-89 626 523	-70 728 538	21 268 435	-93 998 820	-72 730 385	2 370 450	-4 372 297	-2 001 847	12,5 %	4,9 %	2,8 %

Toimintakulujen kasvuksi sallitaan lautakunnittain taulukossa esitetyt kasvuprosentit. Mikäli lautakunnat esittävät kehyksen ylittäviä menonlisäyksiä, lautakunnan tulee esittää vastaava tulonlisäys tai tehostamiskeino, jotta lautakunnan netto pysyy raamin mukaisena. Tulevien vuosien massiiviset investointitarpeet, niiden tuoma paine vuosikatteen vahvistamiselle sekä yleisesti epävarmat talousnäkymät tarkoittavat, että toimialoilla tulee hillitä menokasvua.

Kaikkien menolisäysten tulee olla edellisen ohella strategian kautta perusteltuja.

Mahdollisten uusien vakanssien perustaminen tulee perustella strategian ja vaikuttavuuden kautta sekä pohtia vaihtoehtotavoitteiden saavuttamiseksi ilman uutta omaa rekrytointia. Yksiköiden tulee varautua taloussuunnitelmakaudella eteen tuleviin sopeuttamistarpeisiin säilyttämällä taloussuunnittelussa liikkumavaraa niin vakanssien kuin muiden toimintakulujen osalta. Esimerkiksi vakanssiesitykset tulee arvioida vakanssit määrääkäsina, hankerahoituksella tai seudullisina yhteisrekrytointeina. Lisäksi lautakuntien tulee dokumentoidusti eritellä vuoden 2025 loppuun päättyvät määrääkäsiet vakanssit ja tehdä näiden osalta tarkastelu tehtävän hoitamisen vaihtoehtoisista tavoista.

Toimialojen johtajat ja toimialojen talousvastaavat käyvät edellä mainitun valmistelun pohjalta edellisvuotiseen tapaan talousarviokeskustelun talousjohtajan, kaupunginjohtajan ja kirjanpitopäällikön kanssa viikoilla 39. Talousarviokeskustelua varten toimialojen johtajat ja talousvastaavat koostavat lautakuntatasoisen kirjallisen yhteenvedon palvelualueiden toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista verrattuna vuoden 2025 tämänhetkiseen muutettuun talousarvioon.

Lautakunnassa käsiteltävän talousarvioehdotuksen ohjeellinen sisältö:

I Käyttötalousosa

- strategiset toiminnalliset tavoitteet
- taloudelliset tavoitteet
- olennaiset talousarvioon vaikuttavat huomiot
- ulkoisten määrärahojen budjettiyhteenveto
- ulkoisten ja sisäisten määrärahojen budjettiyhteenveto
- palvelualueiden ulkoisten määrärahojen budjettiyhteenveto

II Investointiosa

- käyttöomaisuusirtaimistojen hankintaesitykset
- investointisuunnitelma 2026 ja suunnitelmavuodet 2027-2028
- mahdolliset hankekohtaiset perustelut 2026

III Vakanssiesitykset

Lautakuntien talousarvioprosessissa tulee huomioida, että taloussuunnittelussa toiminnalla ja taloudella on kiinteä yhteys. Talousarvion sitovuus määräytyy lautakunnittain siten, että sitovia lukuja ovat lautakunnan ulkoiset kokonaistulot, kokonaismenot ja netto.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Leena Laakso

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta keskustelee vuoden 2026 talousarvion laadinnasta ja ohjeistaa talousarvion jatkovalmistelua.

Päätös